

Pelastustoimen palvelutasopäätös

Turvallisuuslautakunta 26.04.2023 § 5

Valmistelija

Pelastus- ja turvallisuuspalvelujen toimialajohtaja, pelastusjohtaja
Seppo Lokka, puh 040 359 7864

Pelastustoimen järjestämisestä säädetyn lain (613/2021) 3 §:n mukaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason tulee vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia ja muita uhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta valmiuslain (1552/2011) 3 §:ssä tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja niihin varautuminen.

Pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Edelleen pelastustoimen järjestämisestä säädetyn lain 6 §:n mukaisesti aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon kansallisesti merkittävät riskit, selvitettävä alueella esiintyvät uhkat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit sekä määriteltävä toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden taso. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon myös pelastustoimen järjestämisestä säädetyn lain 8 §:ssä tarkoitettut valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Päätökseen tulee myös sisältyä suunnitelma palvelutason kehittämisestä. Päätöksen tulee olla voimassa määräajan.

Hyvinvointialueen on tehtävä uusi palvelutasopäätös, jos uhkat, riskit tai valtioneuvoston vahvistamat strategiset tavoitteet muuttuvat oleellisesti.

Hyvinvointialueen on pyydettävä palvelutasopäätöksestä ennen sen hyväksymistä aluehallintoviraston lausunto. Aluevaltuuston hyväksymä palvelutasopäätös on toimitettava aluehallintovirastolle.

Etelä-Savon hyvinvointialueen hallintosäännön 12 §:n mukaan turvallisuuslautakunta tekee esityksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä.

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastus- ja turvallisuuspalveluiden toimialalla on valmisteltu osana hyvinvointialueen palvelutuotantosuunnitelmaa pelastustoimen palvelutasopäätöstä. Palvelutasopäätöksen valmistelua esitellään turvallisuuslautakunnalle kokouksessa.

Palvelutasopäätöksen valmistelu etenee kevään ja kesän aikana siten, että viimeistään elo/syyskuussa hyvinvointialueen turvallisuuslautakunta pyytää Itä-Suomen aluehallintoviraston lausunnon palvelutasopäätösluonnoksesta.

Toimialajohtajan esitys

Turvallisuuslautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Päätös

Turvallisuuslautakunta merkitsi asian tiedoksi.

Tiedoksi

Turvallisuuslautakunta 06.09.2023 § 16

Valmistelija

Pelastus- ja turvallisuuspalvelujen toimialajohtaja, pelastusjohtaja
Seppo Lokka, puh 040 359 7864

Pelastustoimen järjestämisestä säädetyn lain (613/2021) 3 §:n mukaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason tulee vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia ja muita uhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta

valmiuslain (1552/2011) 3 §:ssä tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja niihin varautuminen.

Pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Edelleen pelastustoimen järjestämisestä säädetyn lain 6 §:n mukaisesti aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon kansallisesti merkittävät riskit, selvittävät alueella esiintyvät uhkat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit sekä määriteltävä toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden taso. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon myös pelastustoimen järjestämisestä säädetyn lain 8 §:ssä tarkoitettut valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Päätökseen tulee myös sisältyä suunnitelma palvelutason kehittämisestä. Päätöksen tulee olla voimassa määräajan.

Hyvinvointialueen on tehtävä uusi palvelutasopäätös, jos uhkat, riskit tai valtioneuvoston vahvistamat strategiset tavoitteet muuttuvat oleellisesti.

Hyvinvointialueen on pyydettävä palvelutasopäätöksestä ennen sen hyväksymistä aluehallintoviraston lausunto. Aluevaltuuston hyväksymä palvelutasopäätös on toimitettava aluehallintovirastolle.

Etelä-Savon hyvinvointialueen hallintosäännön 12 §:n mukaan turvallisuuslautakunta tekee esityksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä.

Etelä-Savon hyvinvointialueen palvelutasopäätöksen valmistelu on edennyt kesän aikana siten, että siitä voidaan pyytää pelastustoimen järjestämislain 6.3 §:n mukaisesti aluehallintoviraston lausunto.

Palvelutasopäätös on tehty aluehallintovirastojen laatimalle pohjalle ja siinä on aikaisempaan poiketen salassapidettäviä kohtia (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8). Pelastustoimen palvelutasopäätös on tehty siten, että hyvinvointialue pystyy vastaamaan sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaan

laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta. Hyvinvointialue vastaa myös järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä, tuottamistavan valinnasta, tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Lähtökohta palvelutuotannossa on se, että palvelutuotanto pysyy saman tasoisena kuin aikaisemmin. Sopimuspalokuntien varallaolokäytäntöön on esitetty muutoksia. Etelä-Savon pelastustoimen pelastustoiminnan suorituskykyä on vahvistettu 30 minuutin varallolon avulla. Varallaololla tarkoitetaan sitä, että viranhaltijan/työntekijän on oltava tavoitettavissa niin, että hänet voidaan tarvittaessa kutsua työhön. Pelastustoimen henkilöstöä saadaan 30 minuutin viiveellä paloasemalle, mutta sen avulla ei varmisteta pelastustoiminnan viivytyksetöntä ja tehokasta toteutumista. Varallaolon määrä on vähentynyt vuosien varrella muun muassa henkilöstön saatavuuteen liittyen.

Sopimuspalokuntien koulutukseen ja fyysisen toimintakyvyn seurannan järjestelmän kehittämisen on esitetty lisää panostusta. Hälytysrahaa on korotettu jo aikaisemmin hyvinvointialueen päätöksellä. Palvelutasopäätöskauden aikana esitetään perustettavaksi yksi palomestarin virka Savonlinnan alueelle erityisesti koulutukseen ja sopimuspalokuntien yhteistyöhön liittyen. Palvelutasopäätös sisältää myös alueella olevat paloasemien rakennus- ja korjaustarpeet.

Toimialajohtajan esitys:

Etelä-Savon hyvinvointialueen turvallisuuslautakunta päättää pyytää Itä-Suomen aluehallintovirastolta lausuntoa pelastustoimen palvelutasopäätösluonnoksesta ennen sen hyväksymistä.

Turvallisuuslautakunta päättää pyytää myös alueen kunnilta ja hyvinvointialueen henkilöstöltä näkemyksiä palvelutasopäätösluonnokseen 30.9.2023 mennessä. Saatujen lausuntojen pohjalta turvallisuuslautakunta tekee lopullisen esityksen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasosta. Pelastustoimen järjestämisestä säädetyn lain 6 §:n mukaisesti aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta.

Käsittely:

Ennen asian käsittelyä kokouksesta poistuivat esteellisinä varsinainen jäsen Mervi Lipsanen, vanhusneuvoston edustaja Pertti Paunonen ja vammaisneuvoston edustaja Olli-Pekka Nykänen.

Muut asian käsittelystä poissaolleet varsinaiset jäsenet: Miia Hämäläinen, Tuukka Suomalainen, Raimo Heinänen, Kirsti Laamanen ja Jarno Strengell.

Asian käsittelyn aikana poissa olleiden tilalla kokouksessa olivat varajäsenet Leena Sallinen (Kirsti Laamasen varajäsen) ja Markku Nousiainen (Jarno Strengellin varajäsen).

Koska paikalla oli kolme varsinaista jäsentä ja kaksi varajäsentä, jotka olivat esteettömiä asian käsittelyyn, puheenjohtaja totesi kokouksen edelleen päätösvaltaiseksi.

Kokouksessa pidettiin tauko 18.50-18.55

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Turvallisuuslautakunta 19.10.2023 § 22
3752/00.01.02.02/2023

Valmistelija

Toimialajohtaja, pelastusjohtaja Seppo Lokka puh. 040 3597864

Etelä-Savon hyvinvointialue on pyytänyt Itä-Suomen aluehallintovirastolta arviointia pelastustoimen palvelutasopäätösluonnoksesta lausuntomenettelyllä. Palvelutasopäätös on toimitettu aluehallintovirastolle lausuntoa varten 7.9.2023. Palvelutasopäätöksen lisäksi aluehallintovirastolla on ollut lausuntoa antaessaan käytössä palvelutasopäätöksen perusteluosana olevat liiteasiakirjat. Aluehallintovirasto on perehtynyt toimitettuun aineistoon ja laatinut arvion pelastustoimen järjestämislain 6 §:n ja sen nojalla sisäministeriön antaman

pelastustoimen palvelutasopäätösasetuksen (1225/2022) 10 §:n perusteella.

Itä-Suomen aluehallintovirasto teki valvontakäynnin Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastuslaitoksella 6.10.2023 ja samalla käsiteltiin palvelutasopäätöstä. Palvelutasopäätöstä on valmistelu ensimmäistä kertaa uusien sisältövaatimusten pohjalta. Aluehallintoviraston arvioinnin sisältö keskittyy pääsääntöisesti palvelutasopäätöstekstien sisällössä havaittuihin puutteisiin ja epäkohtiin, joten Etelä-Savon hyvinvointialueen voidaan todeta toimineen palvelutasopäätöksen laadintaa ohjaavien normien mukaisesti.

Palvelutasopäätös oli lausunnolla myös alueen kunnissa ja avoimena kyselynä hyvinvointialueen verkkosivuilla. Kunnista tuli yhteensä kahdeksan lausuntoa. Huolena oli henkilöstöressurssien riittävyys ja toimintavalmiusaikojen saavuttamisen varmistaminen. Huomiota kiinnitettiin myös siihen, että sopimuspalokuntien varallolojärjestelmä jatkuisi nykyisellään. Esille oli myös se, että Rantasalmen palvelutaso tulisi nostaa Puumalan, Sulkavan ja Punkaharjun tasolle, joissa toimii moniammatillinen yksikkö 24/7 periaatteella.

Lausunnoissa todettiin, että hyvinvointialueen pelastustoimen olisi panostettava vapaaehtoistoiminnan toimintaedellytyksiin ja tarvittaessa aktivointitoimiin. Erityisesti pienellä paikkakunnalla vapaaehtoiset muodostavat tärkeän yhteisön. Keskeisen sammutus- ym. tehtävien lisäksi vapaaehtoiset palokuntalaiset ovat osa yhteisöä mm. erilaisissa tapahtumissa. Heillä on myös merkittävä rooli lasten ja nuorten opastamisessa ja ohjaamisessa sammutus-, onnettomuus- ym. tilanteissa toimimiseen ja ennaltaehkäisyyn. Esimerkiksi Rantasalmen kunta näki tärkeänä myös nuorisotoiminnan elvyttämisen paikkakunnalla, koska nuorisotoiminnan kautta sopimuspalokuntiin saadaan hankittua uusia henkilöitä pitkällä aikavälillä.

Etelä-Savossa yhteistyö varautumisessa ja valmiussuunnittelussa toimii hyvinvointialueen pelastustoimen ja kuntien kesken erinomaisesti.

Sopimuspalokunnista tuli yksi lausunto ja siinä kiinnitettiin huomiota sopimuspalokuntien varallaolojärjestelmän jatkumiseen entisellä tasolla.

Etelä-Savon pelastustoimen kaikille avoimessa palvelutasopäätöskyselyssä vastajien kokonaismäärä oli 35. Vastuksissa oli otettu kantaa varallaolojärjestö­män säilyttämisen puolesta. Muutamissa vastauksissa oli esitetty myös varallaolojärjestelmästä luopumista. Valtaosa kyselyssä saaduista vastauksista kohdistui toiminnan kehittämiseen ja erilaisten kehityskohteiden esilletuomiseen.

Nyt valmistelussa palvelutasopäätöksessä lähtökohta palvelutuotannossa on se, että palvelutuotanto pysyy saman tasoisena kuin aikaisemmin. Sopimuspalokuntien varallaolokäytäntöön on esitetty muutoksia. Etelä-Savon pelastustoimen pelastustoiminnan suorituskykyä on vahvistettu 30 minuutin varallolon avulla. Varallaololla tarkoitetaan sitä, että viranhaltijan/työntekijän on oltava tavoitettavissa niin, että hänet voidaan tarvittaessa kutsua työhön. Pelastustoimen henkilöstöä saadaan 30 minuutin viiveellä paloasemalle, mutta sen avulla ei varmisteta pelastustoiminnan viivytyksetöntä ja tehokasta toteutumista. Varallaolon määrä on vähentynyt vuosien varrella muun muassa henkilöstön saatavuuteen liittyen. Varallaolo ollaan vähentämässä lähinnä niiltä paikkakunnilta, joille on satsattu 24/7 valmius.

Sopimuspalokuntien henkilöstön toimintaedellytyksiä on parannettu vuoden 2023 alusta alkaen korottamalla virka- ja työehtosopimuksen hälytysraha nelinkertaiseksi 30,44 euroon sekä kohdistamalla 300 euron suuruinen raha käytettäväksi liikuntaan/kulttuuriin/hyvinvointipalveluihin erillisen ohjeistuksen mukaan. Lisäpanostukset ovat tämän hetkisen arvion mukaan noin 180 000 euroa vuodessa. Lisäksi TA 2024 valmistelun yhteydessä selvitetään vielä hälytysrahan mahdollista korottamista edelleen.

Sopimuspalokuntien koulutukseen ja fyysisen toimintakyvyn seurannan järjestelmän kehittämisen on esitetty lisää panostusta.

Palvelutasopäätöskauden aikana perustetaan tai siirretään yksi palomestarin virka Savonlinnan alueelle erityisesti koulutukseen ja sopimuspalokuntien yhteistyöhön liittyen ja pelastustoiminnan johtamisedellytysten varmistamiseksi normaali- ja poikkeusoloissa. Palvelutasopäätös sisältää myös alueella olevat paloasemien rakennus- ja korjaustarpeet.

Yhteenvetona voi todeta, että Etelä-Savon hyvinvointialueen palvelutasopäätösluonnosta on muokattu edelleen aluehallintoviraston lausunnon ja valvontakäynnillä saadun palautteen, kuntien lausuntojen ja muun palautteen perusteella. Pelastustoimen palvelutasoon ei kuitenkaan käytännössä esitetä muutoksia lausunnolla olleeseen versioon verrattuna. Pelastustoimen palvelutasopäätös on tehty siten, että hyvinvointialue pystyy vastaamaan sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta. Hyvinvointialue vastaa myös järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä, tuottamistavan valinnasta, tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Palvelutasopäätöksessä on otettu huomioon aluevaltuuston kokouksessa 18.09.2023/Pykälä 72 päättämät toimiala- ja palvelualuekohtaiset taloudelliset sopeuttamistavoitteet.

Toimialajohtajan esitys:

Etelä-Savon turvallisuuslautakunta päättää lähettää liitteenä olevan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen aluehallituksen käsittelyyn. Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Käsittely:

Ennen asian käsittelyä kokouksen puheenjohtajana toiminut Tuukka Suomalainen ilmoitti olevansa esteellinen ja poistui kokouksesta (yhteisöjäävi, Savonlinnan kaupunginhallituksen 1. vpj.).

Markku Nousiainen esitti kokouksen puheenjohtajaksi Liisa Pulliaista. Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Asiasta käydyn keskustelun jälkeen esittelijä muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

Turvallisuuslautakunta hyväksyy valmistellun pelastustoimen palvelutasopäätöksen ja lähettää sen aluehallituksen käsittelyyn.

Turvallisuuslautakunta ehdottaa, että aluehallitus harkitsee 300 000 euron lisäystä pelastustoimen talousarvioon sopimuspalokuntien nykyisen

varallaolojärjestelmän jatkumisen mahdollistamiseksi ja ehdottaa lisäystä aluevaltuustolle. Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin muutetun päätösesityksen mukaisesti.
Pöytäkirja tämän pykälän osalta tarkastettiin kokouksessa.

Tiedoksi:

Aluehallitus